

Den jazyků jako impulz pro evropskou spolupráci –

Kompetentní pro Evropu díky jazykové kompetenci

Školní rada města Vídeň je přesvědčena, že jednou z mnoha možností, jak získat nebo zprostředkovat kompetenci pro Evropu, je klást důraz na výuku jazyků.

Co znamená kompetence pro Evropu ve vztahu k výuce jazyků/jazykové kompetenci?

- Život s jazykovou diverzitou
- Cesty k zajištění kvality všeobecně ve výuce cizích jazyků a při vyučování jazyků sousedů, menšin a imigrantů: Motivační a senzibilizační opatření pro podporu jazykové diverzity
- Učit se a vyučovat jazyky
- Raná senzibilizace vůči mnohojazyčnosti jako základ pro celoživotní vzdělávání
- Jazyky spojují – cesty k vícejazyčnosti v praxi
- Moje, tvoje, naše řeč – jazykové vzdělávání jako základ interkulturního dialogu a sociální spolupráce
- Jazykové vzdělávání ve společenství – využití zdrojů a budování kompetencí, nasazení učitelek/učitelů-rodilých mluvčích, tzv. **Native Speaker Teachers (NSTs)**
- Cesty k podpoře vzdělávání a dalšího vzdělávání učitelek a učitelů v oblasti cizích jazyků

Pod těmito tematickými okruhy je udělována Evropská jazyková pečeť pro inovativní projekty v oblasti výuky a učení cizích jazyků (ESIS).

Evropská jazyková pečeť vyznamenává inovativní a kvalitní jazykové projekty se záměrem podporovat jazykovou kompetenci v členských zemích EU. Iniciativy Evropské kanceláře školní rady města Vídeň týkající se cizích jazyků již byly Evropskou jazykovou pečetí vyznamenány několikrát (viz <http://www.oesz.at>).

Evropská kancelář školní rady města Vídeň si vybírá zmíněné obsahové body a realizuje je prostřednictvím různých iniciativ týkajících se cizích jazyků. Všechny jsou popsány v této publikaci.

Rozmanitost jazyků na vídeňských školách – cizojazyčné iniciativy ve Vídni

Školní rada města Vídeň už několik let klade důraz na iniciativy týkající se výuky cizích jazyků na vídeňských školách. Přitom hrají důležitou roli následující jazyky:

- **Angličtina**
- **Románské jazyky:** Francouzština, italština, španělština
- **Jazyky sousedů:** Slovenština, čeština, maďarština

Na některých školách jsou nabízeny i další jazyky, jako bosenština-srbština-chorvatština, turečtina a mnoho dalších.

Angličtina

U všech modelů se uplatňuje **Angličtina jako cizí jazyk (CLIL – Content and Language Integrated Learning)** s použitím **NSTs**.

Anglické modely na prvním stupni

Akronym	Modely cizích jazyků	Provedení/realizace
Lollipop/ Angličtina 2020	Angličtina od prvního školního stupně	Výuku provádějí „English-Experts“ (speciálně vyškolené učitelky a učitelé ze základních škol).
EPS	European Primary School	Koncept evropské dimenze jako vyučovacího principu, vzdělávací projekty se školami v sousedních regionech, druhý cizí jazyk SK, CZ, HU.
IRC	International Regional College	Předmět výuky „International Studies“, používání evropského jazykového portfolia, podpora mezinárodního povědomí a mezinárodních jednacích kompetencí, nabídka dalšího cizího jazyka.
GEPS	Global Education Primary School	Globální učení jako princip výuky a, ve formě projektů, zesílené využívání informačních a komunikačních technologií (IKT).
DLP	Programy Dual Language	Angličtina jako pracovní jazyk v různých předmětech výuky.
VBS	Vienna Bilingual Schooling	Dvojazyčná nabídka pro německy a anglicky mluvící žákyně a žáky; plán vyučování vytváří podle rakouského vyučovacího plánu NSTs spolu s německy mluvícími učitelkami a učiteli. Angličtina a němčina jsou rovnocenné vyučovací jazyky.
NESSIE	Native English Speaker Support in Education	V rámci jednotýdenních projektů se žákyním a žákům nabízí možnost použít naučené cizojazyčné schopnosti v reálných situacích.

Anglické modely na druhém stupni

EMS	European Primary School	Obor „European Studies“ v angličtině jako pracovním jazyce a nabídky dalších jazyků.
JHS	Junior High School	Angličtina jako pracovní jazyk (EAA) v oboru „Global Studies“ se zaměřením na přírodní a sociální vědy, umělecká témata a projekty.
IRC	International Regional College	Předmět výuky „International Studies“, používání evropského jazykového portfolia, podpora mezinárodního povědomí a mezinárodních jednacích kompetencí, nabídka dalšího cizího jazyka.
NNMS	Nová střední škola se zaměřením na nové jazyky	Angličtina jako pracovní jazyk ve vyučovacích předmětech, zeměpis, dějepis a biologie, výuka dalšího cizího jazyka.
DLP	Programy Dual Language	Od prvního stupně se rozvíjí: angličtina jako pracovní jazyk v různých předmětech výuky.
COB	College pro profesní orientaci	Zapojení neškolních organizací, dny profesní orientace, optimalizace orientace ve výběru vzdělání a povolání.
VBS	Vienna Bilingual Schooling	Dvojazyčná nabídka pro německy a anglicky mluvící žákyně a žáky; plán vyučování vytváří podle rakouského vyučovacího plánu NSTs spolu s německy mluvícími učitelkami a učiteli. Angličtina a němčina jsou rovnocenné vyučovací jazyky.
E4U	English for You	Na vídeňských středních školách: Angličtina slouží jako nástroj pro zpracování obsahů specifických pro dané obory a pro intenzivní debaty s anglicky mluvícími zeměmi.

Románské jazyky

Pro románské jazyky je v nabídce několik modelů.

- FIP (Fr), SIB (It), Arco Iris (Sp) – projekty založené na **CLIL** pro první stupeň od 1. školního stupně.
- Papillon (Fr), Palloncino (It), Mariposa (Sp) pro první stupeň, NSTs podporují během jedné vyučovací hodiny týdně třídní učitele a učitelky.
- Mes Amis (Fr), Amici (It) – projekty setkávání cizích jazyků.

Jazyky sousedů: CentrolING – projekty a kurzy

Posílená výuka češtiny, slovenštiny a maďarštiny jako prvního, druhého nebo cizího jazyka na prvním stupni, druhém stupni I a II. Nabídka na školách je pestrá, NSTs se účastní projektových dní, projektových týdnů, workshopů nebo nezávazných či závazných cvičení.

Od nápadu na projekt k uvedení do praxe na vídeňských školách – programy Dual Language

Programy Dual Language (DLP) – obecné úvahy

V probíhající integraci Evropy a při stále pokračujícím propojování světa hrají cizí jazyky, zejména pak světový jazyk angličtina, čím dál důležitější roli. Vídeňské žákyně a žáci – občanky a občané EU zítřka – by na tuto situaci měli být náležitě připraveni.

Nápad na projekt – „vnést více angličtiny do škol“

Po vstupu do EU byl přijat požadavek ministerstva na více angličtiny ve vyučování a Školní rada města Vídeň se rozhodla pro německo-anglický model na veřejných školách, aby tato nabídka byla přístupná celé populaci Vídně.

VBS, GEPS, DLP – Vytvoření a rozšíření modelu

Podle vzoru již vyzkoušených modelů byl spuštěn školní pokus pro VBS (Vienna Bilingual Schooling). Tento model se zakládal na principu, že polovina dětí ovládá angličtinu jako první jazyk. Tento školní pokus byl implementován na základní škole a postupně vystavěn pro druhý stupeň I a II. Model měl u obyvatel Vídně velký ohlas, proto narůstal počet žádostí po více takových školách. Rozhodnutí dále rozšiřovat tento model ztroskotalo na skutečnosti, že ve Vídni žije jen určité procento anglicky mluvících dětí. Další rozšiřování tohoto modelu by znamenalo vzdát se principu 50:50.

Školní rada města Vídeň se rozhodla pro jinou variantu a zavedla nový model GEPS (Global Education Primary School). Tento projekt výuky předpokládá alfabetizaci v němčině a na jednu hodinu denně nasazení English Native Speaker Teachers (NSTs), kteří v rámci team-teachingu s třídním učitelem / třídní učitelkou vyučují obsahy prvního stupně v cílovém jazyce angličtině. Zavedení modelu GEPS bylo současně zrozením DLP. Školní rada města Vídeň si stanovila zásadu rozvinout pokračovací modely na rozdíl od jiných evropských zemí, kde existují modely pro první, avšak ne pro druhý stupeň, nebo naopak jen modely pro druhý stupeň, které však nenabízejí žádné základy z prvního stupně.

DLP

Projekt výuky DLP (Programy Dual Language) se zakládá na metodě CLIL. Tento výukový projekt je nabízen od první třídy druhého stupně I v různých formách škol na pokračování (druhý stupeň II,

technické školy). Přitom se v různých vyučovacích předmětech používá alespoň jednu hodinu denně angličtina jako pracovní jazyk (EAA) a učitelku/učitele podporuje NST. Správné nasazení ve druhém předmětu je vědomě ponecháno otevřené a flexibilní, tzn. že doba a téma dotčeného vyučovacího předmětu, který je vyučován anglicky, mohou být stanoveny volně. Časové rozpětí projektu může být od několika dní, týdnů po několik měsíců. Rozhodující je, aby téma, které se probírá, bylo vhodné pro použití angličtiny jako cizího jazyka. Hlavním záměrem modelu je senzibilizace pro vícejazyčnost jako základ celoživotního učení se cizím jazykům.

Metodicko-didaktické aspekty

Metoda CLIL vyžaduje určitý druh didaktiky a metodiky. Za tímto účelem se pořádají vzdělávací akce pro učitelky a učitele, ale i pro NSTs. Na těchto akcích se zaměřujeme především na rozvoj takzvaných „dedicated material“, které vycházejí z rakouských vyučovacích plánů. Vídeň tak vykonala průkopnickou práci, zejména pro druhý stupeň. Tyto materiály byly vytvořeny během přeshraničního projektu, který byl podporován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRE), a můžete si je stáhnout na domovské stránce projektu www.cernet.at.

Jazyková pečeť ESIS – mezinárodní rozšiřování

Evropská kancelář školní rady města Vídeň již byla jazykovou pečetí ESIS vyznamenána několikrát. Je to hodnotné ocenění pro všechny zúčastněné na projektu. Modely DLP, GEPS a VBS byly prezentovány na různých odborných seminářích a některé z nich byly převzaty a adaptovány ve spolkových zemích. Modely měly i mezinárodně velký ohlas, což dokazuje nepřetržitý zájem zahraničních delegací na návštěvách ve vídeňských školách.

Motto – největší jazyková škola Evropy!

Pod tímto mottem podporuje Školní rada města Vídeň vedle výuky jazyků jako evropské kompetence také sociální kompetence vídeňských žákyň a žáků. Z tohoto důvodu byli od začátku nasazováni NSTs, kteří vedle jazyka do tříd přinesli také kulturu svých zemí – Austrálie, Jižní Afriky, USA, Velké Británie atd.

„Širý svět vnesený do vídeňské školní třídy!“ (Simpson)